



# **СОЦІАЛЬНО-КОМПЕТЕНТНЕ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАЦІЯМИ В УМОВАХ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

**Матеріали Міжнародної  
науково-практичної конференції**

**18 лютого 2021 р.**

Лега О. В., Каплонська А. Х. ЕТАПИ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОГЛЯДІВ	348
Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ	351
Макарович В. К. ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	353
Попко Є. Ю. ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ ЯК ПРИКЛАД ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ АГРОПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	355
Пристемський О. С., Пашинний А. В. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	357
Райковська І. Т. УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДСИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	359
Сақун А. Ж., Кириченко Ю. О. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	361
Сахно Л. А. ЗАКОРДОНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	363
Стемковська І. В. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ПОНЯТТЯ «ГРОШОВИЙ ПОТІК»	365
Сторожук Т. М. ЗВІТНІСТЬ ПРО СОЦІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	367
Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ	369
Khomyń P. AMORTYZACJA A UMORZENIE W KONTEKŚCIE TOŻSAMOŚCI A ASYMETRII	371
Шендерівська Ю. Л. ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА У СТАРОДАВНЬОМУ СХОДІ: ЄГИПЕТ І МЕЖИРІЧЧЯ	373
Щепіна Т. Г., Боровик І. С. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	376
Якимчук А. Ю. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В СУЧАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОСББ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ «SMART CITY	378

**СЕКЦІЯ V. Сучасні реалії та тенденції розвитку корпорацій в умовах поведінкової економіки**

Liu Qi. PORTRAIT OF A MODERN POTENTIAL CLIENT OF TRANSPORT SERVICES IN A BEHAVIORAL ECONOMY	381
Аблова О. К. СУТНІСТЬ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА»	383
Андросова Т. В., Кулініч О. А. ПОВЕДІНКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАГЛЯДУ В ЕКОНОМІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ	385
Барабаш Л. В. РОЛЬ ПОВЕДІНКОВИХ ЧИННИКІВ У ФУНКЦІОНУВАННІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ	387
Бестужева С. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК В УКРАЇНІ	389
Vychkova N. V., Tsaran O. S. THE ROLE OF LARGE CORPORATIONS IN THE FINANCIAL TRANSFORMATION OF THE MODERN FINANCIAL SYSTEM	391

Перша засвідчила факти ухилення від оподаткування, спровоковані прагненням платників уникненням втрат і нелінійним зважуванням ймовірності ризику та покарання. Що ж до моделі соціальної взаємодії, то в даному випадку специфічне соціальне, соціологічне та культурне середовища платника, у якому штрафи за порушення податкових норм розцінюються як неприпустимі значні психологічні втрати, що провокують зниження престижу та порушення групових норм, зумовили уникнення ухилення. Цікаво, що в обох випадках, як правило, спрацьовує переважно логіка колективної дії.

Відтак, зосереджуючись на умовах побудови ефективної податкової системи, слід обов'язково враховувати поведінкові чинники впливу. При цьому варто акцентувати, що домінантою у такому випадку стає принцип справедливості. Однак не все так просто, адже справедливість в оподаткуванні характеризується двовекторністю: перший стосується уряду, коли кошти необхідні для покриття необхідних витрат, зокрема і на соціальне забезпечення та розвиток економіки держави та територій, а другий – безпосередньо платників податків, їхніх доходів, рівня життя та податкової спроможності. І якщо державні послуги надаються неякісно, то платники вважають податкові платежі несправедливими. Рівнозначно оцінюється й значна різниця між податковими платежами для різних платників.

#### **Список використаних джерел:**

1. Feldstein, Martin. 2008. Effects of taxes on economic behavior. *National tax journal* 61(1): 131–139. URL: <https://dash.harvard.edu/handle/1/2943922>
2. Implications of behavioural economics for tax policy. Department of Finance. July 2017. URL: <https://igees.gov.ie/wp-content/uploads/2014/01/Behavioural-Economics-and-Tax.pdf>
3. Simon, James, Alison, Edwards The importance of behavioral economics in tax research and tax reform: the issues of tax compliance and tax simplification. University of Exeter Discussion Papers in Management. Paper number 07/14. URL: <https://business-school.exeter.ac.uk/documents/papers/management/2007/0714.pdf>
4. European Commission. Taxation Paper № 41 – Behavioural Economics and Taxation. Luxembourg: Publications Office of the European Union 2014. 37 pp. URL: [https://ec.europa.eu/taxation\\_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen\\_info/economic\\_analysis/tax\\_papers/taxation\\_paper\\_41.pdf](https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_41.pdf)

**Бестужева С. В.**, к. е. н., доц.  
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

### **СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК В УКРАЇНІ**

Сучасний розвиток світової економіки під впливом глобалізації характеризується існуючою і, на думку автора, тривалий час продукуючою, кризою як економічних, так і політичних відносин. При цьому, політична складова є на сьогодні найбільш проблемною складовою у розвитку міжнародного співробітництва. Значну роль у загостренні сучасних проірич у економічній та політичній сферах відіграють великі міжнародні компанії – транснаціональні корпорації (ТНК). При цьому посилення впливу транснаціональних корпорацій на міжнародні економічні відносини між її суб'єктами отримало назву «транснаціоналізація світової економіки», яка на сьогодні є вже аксіомою. Сучасна

діяльність ТНК є настільки впливовою, що обумовлює виникнення проблеми їх національної належності – річні обсяги продаж багатьох корпорацій перевищують обсяги ВВП таких країн, як Бельгія, Нідерланди, Люксембург та інших. Тому економічна політика країн формується з урахуванням (а в багатьох випадках і на основі) політики найбільших ТНК.

Глобальні процеси поділу світових потужностей та виробничих можливостей, інформатизація економічних механізмів, зростання розвинутих країн світу призвели до виділення транснаціональних компаній в окремі суб'єкти світового ринку.

Слід зазначити, що провідну роль у світовій економіці відіграють 100 найбільших ТНК. Більшість з них розміщуються в промислово-розвинутих країнах. 100 провідних ТНК контролюють 70% усіх прямих іноземних інвестицій. Географічна структура розміщення 100 найбільших ТНК: США приблизно 30%; Японія - 20%; Німеччина і Франція по 10%; Великобританія - 7%; Швейцарія - 5% (за даними доповіді ЮНКТАД). Загалом у цих шести країнах розміщено 82 із 100 ТНК. Щодо загальної суми активів 100 найбільших компаній світу, то на дві країни: США і Японію припадає 70% активів 100 ТНК. Регіональний розподіл активів ТНК: 40% вартості майна 100 найбільших ТНК перебуває за межами країни базування. В промислово-розвинутих країнах іноземний капітал виробляє близько 25% промислової продукції, в країнах, що розвиваються – близько 50% і більше, наприклад, в Пуерто-Ріко 80% промислової продукції виробляють американські компанії. Обсяг випуску всіх закордонних філіалів ТНК США рівний обсягу матеріального виробництва в самих США, інколи філіали американських ТНК за кордоном називають «другою економікою США». Основними галузями діяльності ТНК є: хімія і фармацевтика; електронна і електротехнічна промисловість; автомобілебудівна; нафтопереробна; харчова промисловість; диверсифікована галузева структура.

У щорічному рейтингу найбільших корпорацій світу «Fortune Global 500» за 2019 р., в якому компанії ранжуються за обсягом виручки за попередній фінансовий рік, очолила список мережа торгових центрів Wal-Mart (США), річна виручка якого склала 514,405 млрд. дол., а чистий прибуток – 6,670 млрд. дол. На другому місці – група нафтогазових компаній Sinorec (Китай). Компанія за рік заробила понад 414,6 млрд. дол., що на 27% більше ніж у 2018 році. Третє місце посів нафтовидобувний гігант Royal Dutch Shell (Великобританія) з річною виручкою 396,556 млрд. дол. та чистим прибутком 23,352 млрд. дол. [2].

Сучасний стан розвитку співробітництва України з ТНК полягає у формуванні умов для ефективного використання факторів виробництва. При цьому істотну роль відіграє інституційний аспект присутності ТНК в економіці України, що передбачає як формування ефективного правового середовища інвестиційного співробітництва, так і участі країни в укладанні двосторонніх та багатосторонніх угод. Зокрема, у березні 2017 року Україна приєдналась до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, що дасть можливість: запровадити міжнародні стандарти здійснення інвестиційної діяльності; стимулювати залучення прямих іноземних інвестицій шляхом усунення обмежень щодо секторів, в яких іноземне інвестування заборонено та забезпечення

національного режиму для ТНК відповідно до системи розвитку міжнародних стандартів у регулюванні відносин ТНК із країнами, що приймають їхні інвестиції; стимулювати поліпшення конкурентного середовища та вплив на впровадження та розповсюдження інновацій; сприяти реалізації принципів та стандартів соціальної відповідальності бізнесу згідно з керівними принципами ОЕСР щодо ведення відповідального бізнесу. Слід зазначити, що дана Декларація ОЕСР рекомендує компаніям вести свою діяльність відповідально з повагою до інтересів суспільства. У соціально-трудої сфері вони мають поважати право на профспілку, надавати їй усю необхідну інформацію для переговорів, буде заборонено погрожувати перенесенням виробництва. У екологічній сфері слід буде впроваджувати про-активну політику: визначати потенційні ризики від своєї діяльності та усувати їх. ТНК будуть змушені розкривати не фінансову інформацію – про екологічні й соціальні наслідки своєї діяльності. Слід особливо зазначити, що цей документ є рекомендаційним для корпорацій, але обов'язковим для держав – вони повинні забезпечити принцип недискримінації та звести до мінімуму обмеження на інвестиції. Як спосіб вирішення спорів у декларації запропоновано створити національний контактний центр (форум для вирішення проблем, рішення якого не зобов'язують) [1]. Спори про невиконання державою інвестиційних угод пропонується вирішувати через арбітраж, а не національні суди (арбітраж менш сприятливий для бідних країн, США не програли жодного подібного спору). Загалом підписання даного документу означає більш цивілізовані рамки для функціонування ТНК. Враховуючи, що документ не зобов'язує корпорації до певної моделі поведінки, чимало країн підкріплюють норми Декларації ОЕСР внутрішнім законодавством.

#### Список використаних джерел:

1. Декларація ОЕСР. Угода у формі обміну листами Керівні принципи ОЕСР. URL: <https://investment.zoda.gov.ua/uk/news/ukraina-pridnalasy-do-deklaracii-oesr>
2. Global 500, Fortune URL: <https://fortune.com/global500/>

**Bychkova N. V.**, Ph. D. in Economics, Associate Professor  
**Tsaran O. S.**, master's degree student  
 Odesa I. Mechnikov National University, Odesa, Ukraine

## THE ROLE OF LARGE CORPORATIONS IN THE FINANCIAL TRANSFORMATION OF THE MODERN FINANCIAL SYSTEM

**Introduction.** Technological development in recent years has dramatically changed human life and all areas of its activity. Technology could not bypass one of the most important areas – the economy, namely, one of its most developed sectors at the present stage of development of international economic relations, finance. In the field of finance, a radically new direction is rapidly developing-financial technologies, or FinTech. It is the products of this industry that now allow you to top up your bank account or make money transfers only using a smartphone or payment card and, first of all, conduct investment and exchange activities from your smartphone. Electronic exchange trading, NASDAQ, online quotes, crowdfunding, electronic investment portfolios – all these are FinTech